

pervenire non valet, sed de aliquo, quod per modum manducationis et bibitionis, per quos actus s. Scriptura communionem exprimit, sumi potest; ita ut si tam parum remanserit, ut per modum cibi aut potus sumi non possit, nova consecratio illius speciei deficientis requiratur (1).

III. Si alterutra species sive panis sive vini totaliter disparuerit, ut si de effuso Sanguine nihil omnino remanserit, quod per modum potus sumi potest, si totalis hostia surrepta sit, si species miraculo totaliter mutatae sint, aut saltem sacerdoti talis nausea fiat, ut eas sumere non possit; tunc alia materia pro specie deficiente accipienda est, hæc primum offerenda, et tunc consecranda, incipiendo a verbis *Qui pridie*, aut *Simili modo*, prout vel hostia vel calix reconsecratur; et consecratione facta, missa proseguenda est ab eo loco, ubi celebrans desiit.

Not. 1. In casu quo alterutra species dispareat, hujus tantum et non utriusque novam consecrationem requiri, quamvis nova consecratio etiam fiat post sumptionem sacræ speciei remanentis; quia sacrificium essentialiter perfectum fuit valida consecratione utriusque speciei, quæ simul in altari extitit, et debito ordine, una post alteram consecrata fuit; et nova tantum requiritur consecratio ad sumptionem illius speciei, quæ disparuit.

Not. 2. Novam consecrationem in casu, quo alterutra species consecrata dispareat, in rubricis (2) præscriptam esse, et sub gravi obligare, cum sub gravi utraque species sumenda sit: in casu tamen miraculi nova consecratio non videtur præcepta, sed consulenda tantum juxta s. Thomam (3), quia quæ miraculo fiunt, legibus humanis non subduntur (4).

IV. Si utraque species dispareat, ut si vento s. Hostia avolet, et calix effundatur, aut miraculo species in carnem

(1) Collet *Traité des ss. myst.*, ch. XIV, n. XII; Janssens, p. 3, tit. X, § 3, n. 39.

(2) Tit. III, n. 7, et tit. X, n. 13.

(3) P. 3, q. 82, art. 4.

(4) Vid. Collet *Traité des ss. myst.*, ch. IV, n. 14.

et sanguinem mutantur; juxta Quarti (1) nova materia panis et vini consecrari nec debet nec potest, quia hoc esset non prius sacrificium consummare et perficere, sed aliud omnino distinctum offerre: attamen extra casum miraculi, in quo juxta s. Thomam est de consilio tantum, videtur probabilius, novam materiam panis et vini accipiendam esse, eamque prius facta oblatione consecrandam, incipiendo a verbis, *Qui pridie*, et deinde missam esse proseguendam a loco, ubi relicta est (2). Quia cum sacrificium essentialiter sit inceptum, per sumptionem etiam est consummandum; et nova consecratio utriusque speciei in hoc casu non magis distinctum sacrificium censi debet, quam in aliis casibus, in quibus nova consecratio sive alterutrius sive utriusque speciei præscribitur.

Not. celebrantem in casu miraculosæ mutationis sacrarum specierum, illam carnem aut sanguinem sumere non debere, sed reverenter reservare (3).

Quid sit faciendum cum s. Sanguine effuso, dicitur num. 185.

Titulus IV.

DE DEFECTU VINI.

Rub. 1. *Si vinum sit factum penitus acetum, vel penitus putridum, vel de uvis acerbis, seu non maturis expressum, vel ei admixtum tantum aque, ut vinum sit corruptum; non conficitur Sacramentum.*

2. *Si vinum cæperit acescere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantum acre, vel mustum de uvis tunc expressum,*

(1) P. 3, tit. 3, s. 3, dub. 5.

(2) Janssens p. 3, tit. 3, n. 20.

(3) S. Thomas et Quarti locis cit.; Castaldus lib. 2, s. 14, c. 7, n. 19.

vel non fuerit admixta aqua, vel fuerit admixta aqua rosacea, seu alterius distillationis; conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter peccat.

141. Quale vinum est materia debita consecrationis?

R. Omne et solum vinum de vite, in sua specie incorruptum. Idem autem est, sive sit album, sive rubrum, nisi aliqui exstet præceptum rubro aut albo utendi: communiter tamen adhibetur album ad majorem linteorum munditiam; rubrum tamen etiam licite adhiberi potest, uti quidam etiam præferunt, ad removendum periculum assumendi aquam loco vini, et ad Sanguinem Domini nostri expressius repræsentandum (1). Item ut vinum licite consecratur, debet esse purum et mundum absque admixtione fragmentorum cooperculi lagenæ, etc. De vino congelato agetur n. 183.

DE EMENDANDO DEFECTU VINI.

Rub. 3. *Si celebrans ante consecrationem Sanguinis, quamvis post consecrationem Corporis, advertat aut vinum, aut aquam, aut utrumque non esse in Calice; debet statim apponere vinum cum aqua, et facta oblatione ut supra, consecrare, incipiendo ab illis verbis, simili modo, etc.*

4. *Si post verba consecrationis, advertat vinum non fuisse positum, sed aquam: deposita aqua in aliquod vas, iterum vinum cum aqua ponat in Calice, et consecret, resumendo a verbis prædictis, Simili modo, etc.*

5. *Si hoc advertat post sumptionem Corporis, vel hujusmodi aque; apponat aliam Hostiam iterum consecrandam, et vinum cum aqua in Calice, offerat utrum-*

(1) Merati p. 3, tit. 4, n. 6; Vinitor p. 3, tit. 4, annot. 8.

que, et consecret, et sumat, quamvis non sit jejunos. Vel, si Missa celebretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scandalum poterit apponere vinum cum aqua, et facta oblatione, ut supra, consecrare, ac statim sumere, et proseguì cætera.

6. *Si quis percipiat ante consecrationem, vel post consecrationem, totum vinum esse acetum, vel alias corruptum, idem servetur quod supra, ac si deprehenderet non esse positum vinum, vel solam aquam fuisse appositam in Calice.*

7. *Si autem Celebrans ante consecrationem Calicis advertat non fuisse appositam aquam, statim ponat eam, et proferat verba consecrationis. Si id advertat post consecrationem Calicis, nullo modo apponat, quia non est de necessitate Sacramenti.*

142. Quid faciendum, si celebrans infra missam advertat aut vinum non esse in calice, vel esse corruptum, vel esse aquam, totum acetum, aut alium diversum liquorem?

R. 1. Si celebrans ante consecrationem calicis, quamvis post consecrationem hostiæ, defectum advertat, debet statim liquorem defectivum, si appositus fuerit, in aliquod vas effundere, mox apponere vinum cum modica aqua, et si calicis oblatio facta sit, eum statim saltem mentaliter offerre, ut dictum est, n. 138, resp. 1; factaque oblatione missam proseguì ab eo loco, ubi desiit, ut patet ex rubricis tit. III, n. 4, cum eadem sit ratio; nisi modo recitasset *Simili modo* etc. quæ verba semper resumenda sunt, cum juxta rubricas ab his verbis semper incipiendum sit, si calix de novo consecrari debeat. Liquor defectivus, saltem si calicis oblatio facta sit, cum ablutione digitorum sumendus est, vel in sacrarium projiciendus.

2. Si celebrans defectum advertat post prolata verba consecrationis calicis, sed ante sumptionem s. Hostiæ; debet statim liquorem defectivum effundere in aliquod vas, tum

vinum cum modica aqua apponere, calicem de novo saltem mentaliter offerre; et hac oblatione facta statim consecrare, resumendo a verbis, *Simili modo*, et proseguendo usque ad *Unde et memores* exclusive (1). Facta consecratione, et elevatione si jam facta fuerit, cum omnibus aliis prætermissa, missam proseguitur ab eo loco, ubi desiit, ut de simili casu dictum est n. 138, resp. 2.

Si in hoc casu particula s. Hostiæ in calicem missa fuerit, non tamen alius calix pro nova consecratione adhiberi potest (2), sed aqua aut alius liquor in alium calicem aut ciborium effundi debet; et si alius calix aut ciborium desit; adhiberi potest quodcumque vas mundum, cum rubrica non aliud requirat: potest etiam, effusa prius aqua aliove liquore, particula s. Hostiæ in calice refineri, et superinfundi vinum cum modica aqua ad consecrandum. Item juxta missale Parisiense aqua infusa, post commixtionem s. particulæ, non est effundenda, sed vinum apponendum in majori quantitate (3).

Liquor effusus, si sit aqua vel quid aliud potabile, et s. particula commixta non fuerit, sumendus est cum ablutione digitorum; et si sacra particula commixta fuerit, cum prima purificatione: si autem liquor potabilis non sit, in sacrarium effundendus est, prius tamen s. particulam, si immissa sit, diligenter eripiendo; et casu, quo particulæ separatæ eripi non possint sine periculo, ne quædam fragmenta remaneant, in tabernaculo conservandus est, donec particulæ certo corrumpantur, et tunc totum in sacrarium mittatur.

3. Si celebrans defectum advertat post sumptionem s. Hostiæ vel liquoris invalide consecrati; debet statim rursus apponere aliam hostiam iterum consecrandam, et vinum cum aqua in calicem, offerre utrumque saltem mentaliter,

(1) Ita Sylvius apud Bened. XIV, de sac. m. sect. 2, § 127.

(2) S. R. C. 16 Sept. 1815, n. 4365-4515.

(3) Vid. Collet *Traité des ss. myst.*, ch. IV, § II, n. IX, et de *voff. div.* observ. in fine.

mox consecrare, et statim sumere (ut patet ex verbis, *offerat utrumque, et consecret, et sumat*, quæ rubrica supra n. 5, immediate conjungit, item ex tit. III, n. 6, ubi in simili casu utrumque statim sumendum præscribitur), quamvis etiam non amplius sit jejunus; ac deinde missam proseguitur. Vel si missa celebretur in loco publico, ubi plures adsunt; celebrans ad evitandum scandalum, potest apponere solum vinum cum aqua, et facta oblatione ut supra, consecrare, ac statim sumere, missamque proseguere.

Itaque juxta rubricas supra n. 5, solum vinum in casu consecrari debet, si celebretur in loco publico, et utraque materia, si celebretur in loco privato, vel in ecclesia ubi pauci adsunt: nihilominus juxta Quarti (1) solum vinum consecrari licet, etiamsi nullus adsit, nec urgeat necessitas vitandi scandalum, quia hic modus est aptior et expeditior, nec militat ratio inversionis ordinis, cum Sanguis consecratur post Corpus (2). Notandum in casu, quo celebrans defectum vini advertit, quidem post sumptionem s. Hostiæ, sed ante sumptionem s. particulæ in calice relictæ, uti fieri potest; tunc semper solum vinum consecrari posse et debere, quia tunc Corpus et Sanguis simul in altari existunt, quamvis distincte sumi nequeant, propter cujus tamen defectum nihil esse reiterandum rubricæ expresse statuunt tit. X, n. 10: quod etiam confirmatur ex rubricis ibidem n. 13, ubi præscribitur, si aliquid de effuso Sanguine remanserit; illud esse sumendum sine nova consecratione calicis; quod similiter locum habet in præsentis casu, in quo particula s. Hostiæ remanet.

Casu quo sacerdos, dum liquorem e calice haustum tenet in ore, cognoscat vinum non fuisse positum in calicem, illum liquorem ejicere non debet, tum propter indecentiam inde sequendam, tum propter periculum simul ejiciendi particulam

(1) P. 3, tit. 3, sect. 2, dub. 2, in fine, et tit. 4, rub. 5.

(2) Ita etiam Scotus, Suarez, et favet s. Bernardus apud Bened. XIV, de sac. m. sect. 2, § 124, usque ad § 127. Vide etiam dicta num. 138, resp. 3, quæ hic similiter applicari debent.

s. Hostiæ, sed potius deglutire, quamvis per hoc jejunium naturale frangatur, quia sic ex duabus inconvenientiis minor eligitur (1).

Si liquor autem non sit exhaustus, vel in calice retinendus est affusa majori quantitate vini; vel in aliud vas effundendus, et deinde sumendus cum ablutionibus; et si sumi nequeat, vel conservandus vel in sacrarium est mittendus, ut dictum est ad resp. præc.

143. Quid faciendum, si celebrans advertat, se omisisse aquam vino admiscere?

R. Si id advertat ante consecrationem calicis, debet statim parum aquæ apponere, eam de more benedicere (2) et sine nova calicis oblatione procedere; nam licet rubricæ supra n. 3, novam oblationem præscribere videantur, hæ tamen rubricæ tantum intelligendæ sunt de casu, quo aut vinum, aut vinum et simul aqua non sunt apposita, ut patet ex rubricis n. 7, ubi nihil de calicis oblatione præscribitur: quia hoc parum aquæ unitur, et moraliter unum efficitur cum vino, quod modo est oblatum (3). Si autem id advertat post consecrationem calicis, nullo modo eam amplius apponere potest; et si adverteret post incepta sed ante finita verba consecrationis calicis, præstaret pergere, quam formam abrumperere, et aquam apponere.

DE DEFECTU QUI SUPPLERI NON POTEST, ET DE DEFECTU
IN UTRAQUE MATERIA.

Rub. 8. *Si materia, quæ esset apponenda, ratione defectus vel panis, vel vini, non posset ullo modo haberi;*

(1) Ita Suarez disp. 85, sect. 1; Gavantus p. 3, tit. 4, rub. 5; Quarti p. 3, tit. 4, dub. 13.

(2) Gavantus p. 3, tit. 4, rub. 7.

(3) Ita Quarti p. 2, tit. 7, sect. 1, dub. 4; Collet *Traité des ss. myst.*, ch. XIV, n. III.

si id sit ante consecrationem Corporis, ulterius procedi non debet: si post consecrationem Corporis, aut etiam vini, deprehenditur defectus alterius speciei, altera jam consecrata; tunc si nullo modo haberi possit, procedendum erit, et Missa absolvenda, ita tamen, ut præmittantur verba et signa, quæ pertinent ad speciem deficientem. Quod si expectando aliquandiu, haberi possit, expectandum erit, ne Sacrificium remaneat imperfectum.

144. Quid faciendum, si materia deficiens panis vel vini haberi non possit?

R. Ante consecrationem hostiæ ab altari est recedendum, ut etiam dictum est n. 132: si autem sit post consecrationem hostiæ aut etiam vini; tunc si materia apponenda nullo modo, aut, quod idem est (1), non nisi difficillimo modo haberi possit, missa est absolvenda, ita tamen ut præmittantur verba et signa, quæ pertinent ad solam speciem deficientem; et signa utrique speciei communia fiant super solam speciem valide consecratam. Quod si aliquandiu expectando, materia haberi possit, expectandum est, non quidem per integrum aut medium diem, sed tali tempore, ut censi possit unum numero Sacrificium eademque moralis actio Vid. num. 171.

Nof. in casu ad perficiendum sacrificium, licere adhiberi panem fermentatum, item mustum, seu uvas maturas in calicem exprimi posse.

145. Quid faciendum, si defectus essentialis in utraque materia panis et vini simul occurrat?

R. 1. Si sacerdos id advertat ante consecrationem, afferri sibi jubeat materias idoneas, quæ si non reperiantur, missam omittat (2).

2. Si vero id advertat post prolata consecrationis verba,

(1) Gavantus p. 3, tit. 4, rub. 8.

(2) Ita Bened. XIV, de sac. missæ sect. 2, 128.

quia invalida est consecratio, omittat pariter missam : nihil enim egit, nec quidquam propterea est, quod suppleri oporteat (1). Quidam tamen censent, quod sacerdos post consecrationem, sed ante sumptionem, possit debitas materias assumere, offerre, consecrare ac sumere, quia jus celebrandi non amisit; et quandoque etiam debeat, dum sine gravi scandalo aut infamia ab altari discedere non potest : quinimo juxta Præpositum (2) semper tenetur ex lege ecclesiastica, vi cujus missam notabiliter inceptam abrumpere non potest, dum eam licite perficere potest (3).

3. Si id advertat post sumptionem materiæ invalide consecratæ, cum jam jejunus non sit, neque necessitate urgeatur ad missam perficiendam; nihil renovet, sed recitet ad vitandum scandalum orationes, quæ communionem consequuntur, omissis iis verbis, quæ Sacramenti perceptionem significant, ac facta benedictione ad populum, legat evangelium s. Joannis (4).

DE DUBIO CIRCA MATERIAM PANIS ET VINI,
ET DE CASU QUO SACERDOS DEFECTUM NON COGNOVERIT NISI
POST ABLUTIONES AUT FINITAM MISSAM.

146. Quid faciendum, si dubitetur, an hostia aut vinum sit materia debita validæ consecrationis?

R. Idem est faciendum, ac si materia sit certo invalida, quia sacrificium dum fieri potest, numquam relinquendum est imperfectum, et dum quis prudenter dubitat de validitate materiæ, rationes timendi habet, ne sacrificium imperfectum relinquat (5).

(1) Ita etiam Bened. XIV, loco cit.

(2) Q. 83, art. 6, n. 162.

(3) Vid. Janssens p. 3, tit. 4, n. 33 et 34; Collet *Traité des ss. myst.*, ch. IV, § 1, n. XII; Mohren tract. 1, § 33, q. 12.

(4) Quarti p. 3, tit. 3, sect. 2, dub. 4.

(5) S. Alph. de Ligorio, lib. 6, n. 206.

Not. 1. dubium, dum post consecrationem oritur, prudens, seu ut ait rubrica tit. V, n. 2, valde probabile esse debere : ex levibus enim rationibus et scrupulosa anxietate ad rem tanti momenti, qualis est nova consecratio, procedere non licet. 2º Gustum et odoratum quandoque infectum esse, et sic fallere posse.

Not. 2. Materiam dubie consecratam sub gravi sumendam esse post sumptionem Corporis et Sanguinis : valide enim consecrata esse potest, et ut tit. X, n. 4 dicitur, gravissime peccat, qui extra casus necessitatis integra Sacramenta non sumpserit, nisi nausea fiat, ut dicitur num. 178.

147. An posterior consecratio in prædicto casu materiæ dubie consecratæ, fieri debet absolute, an sub conditione, si prior materia consecrata non sit?

R. Juxta plures (1) fieri debet sub conditione, quia si prior consecratio valida fuerit, posterior esset inchoatio novi sacrificii, et faceret sacrificium mutilatum; periculum autem non reliquendi sacrificium mutilatum, justa est causa consecrandi posteriorem materiam sub conditione. In casu consecrationis conditionatæ juxta Quarti ritus exerceri possunt cum alterutra materia ad libitum sacerdotis; et quoad sumptionem, si altera hostia sub conditione consecrata sit, sumi potest utraque simul. Attamen absoluta consecratio videtur melior et rubricis conformior : melior scilicet, quia juxta principium s. Thomæ n. 130, allatum habet minus de periculo, cum per eam præcaveantur omnia inconvenientia et incommoda : perficiens enim sacrificium per absolutam consecrationem, communicat naturaliter jejunus, prius sumens utramque speciem valide consecratam, et deinde dubie consecratam; atque omnes preces et signa verificat, quæ facit cum specie absolute consecrata; contra perficiens per consecrationem conditionatam, vel communicat non jejunus, vel saltem illius periculo se exponit, utramlibet speciem prius

(1) S. Alph. de Ligorio loco cit.; Quarti p. 3, tit. 3, sect. 2, dub. 5; Collet *Traité des ss. myst.*, ch. IV, § 1, n. XIII, et in fine tract. de div. off. observ. 10.

sumat sive dubie sive conditionate consecratam; deinde falsificat omnes preces et ritus, quos facit cum specie, si non sit consecrata; atque neutram speciem ipse et adstantes adorare possunt sine periculo idololatriæ saltem materialis, cum non constet, ultra species sit vere consecrata. 2º Absoluta consecratio est etiam conformior rubricis, quia nullibi præscribunt aut permittunt consecrationem conditionatam super materiam, de qua constat, quod sit purus panis aut purum vinum; et insuper in fere simili casu tit. X, n. 3 in fine præscribunt, alium calicem præparatum absolute esse consecrandum, cum in eo contentum postea vocent Sanguinem consecratum. Cum tandem hæc absoluta consecratio fiat tempore ejusdem sacrificii nondum integraliter completi, ac ad idem sacrificium referatur; censeri debet non tam novi sacrificii inchoatio. quam ejusdem continuatio et perfectio (1).

148. Quid faciendum, si celebrans defectum substantialem alterutrius materiæ, sive panis, sive vini, non cognoverit, seu supplere omiserit, donec ablutionibus sumptis calicem cooperuerit, aut finita missa ab altari discesserit?

R. Si ab altari discesserit, non debet nec potest reverti, et iterum consecrare, quia tunc esset moralis distincta actio et novum sacrificium: si autem ab altari nondum discesserit, potest et debet, quamdiu est in altari, defectum supplere et sacrificium perficere, quia cum nova consecratio fiat tempore ejusdem actionis, tam bene censeri debet ejusdem sacrificii continuatio et perfectio, quam si post sumptionem calicis altera consecratio fiat ad complendum sacrificium (2).

(1) Vid. Janssens in append. ad tit. 4, de defect.

(2) Quarti p. 3, tit. 3, sect. 2, dub. 3; Collet *Traité des ss. myst.*, ch. IV, § 1, n. XII; Lohner p. 2, tit. 35, ad II sequitur quinto.

Titulus V.

DE DEFECTIBUS FORMÆ.

Rub. 1. *Defectus ex parte formæ possunt contingere, si aliquid desit ex iis, quæ ad integritatem verborum in ipsa consecratione requiruntur. Verba autem consecrationis, quæ sunt forma hujus Sacramenti, sunt hæc: Hoc est enim Corpus meum. Et, Hic est enim Calix Sanguinis mei, novi et æterni testamenti: mysterium fidei: qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Si quis autem aliquid diminueret, vel immutaret de forma consecrationis Corporis et Sanguinis, et in ipsa verborum immutatione verba idem non significarent, non conficeret Sacramentum. Si vero aliquid adderet quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed gravissime peccaret.*

2. *Si Celebrans non recordetur se dixisse ea, quæ in consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari. Si tamen certo ei constet, se omisisse aliquid eorum quæ sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam Consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam et cætera prosequatur per ordinem. Si vero valde probabiliter dubitet se aliquid essentielle omisisse, iteret formam saltem sub tacita conditione. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat ulterius.*

149. Quid faciendum, si celebrans aliquid in forma consecrationis omiserit, aut saltem de eo dubitet?

R. I. Si ea quæ celebrans omisit, non sint essentialia, nihil resumere, sed ulterius procedere debet.